

ҚАРЫМ – ҚАТЫНАС

□ Жеке адамдар мен топтар күнделікті өмірде басқа да әр түрлі топтармен, адамдармен істес болып, өзара тығыз қарым – қатынас жасайды. Шартты және байланысты топтар – әлеуметтік – психологиялық топтың екі түрі. Шартты топқа жататындарды зерттеуші олардың белгілі бір тұрақты қасиетіне орай ажыратады. Бұл топтарға адамдардың, мәселен жас ерекшеліктеріне, жынысына, ұлттық белгісіне не мамандығына, т.б. сәйкес бөлінуі мүмкін.

- Байланысты топ – белгілі кеңістік пен мерзім арасында мақсат мүдделерінің бірлігіне сәйкес біріккен адамдар тобы. Мысалы, бір сыныптағы оқушылар, мектептегі ұстаздар мен тәрбиешілер ұжымы, жұмысшылар бригадасы, әскери бөлімдер, отбасының құрамы – мұның бәрі байланысты топтар деп аталады. Ұжымдық топ. Адамдар топтасуының ұйымдасқан түрі – ұжым. Ұжымның түпкі мақсаты – адамдардың игілікті мұрат – мүдделеріне сәйкес істерді атқарып, қоғамның дамуына өз үлесін қосу.

- Психология пәні адамдар арасындағы жанама қатынастардың түрлі өзгерістерге ұшырайтынын ерекше атап көрсетіп, оларды мынадай деңгейлерде ұалыптасып отыратындығына мән береді:
- А) диффузиялық топты аралас топ деп те атайды, мұндай топтағы адамдардың өзара қарым – қатынасы топтың негізгі іс – әрекетіне байланыссыз-ақ жүзеге асады.;
- Ә) ассоциация – күрделі топ, топтың іс – әрекеті әрбір адамның мүддесіне сай келетін болғандықтан, топтар ішіндегі қарым – қатынас жандана бермек;
- Б) корпорация, мұнда жеке мүдделерге сәйкес қатынас ассоциациялық негізде дами бермек;
- В) ұжым – топтың ең жоғарғы деңгейде ұйымдасқан формасы, мұнда топ ішіндегі қарым – қатынас жалпы мақсатты іс – әрекеттер арқылы жүзеге асып, әрбір адамның қоғамдық мақсат – мүддесімен ұштасып жатады.

- Топтағы адамдардың өзара қарым – қатынас түрлері
- Адамдар қарым – қатынасының сыр – сипаты қоғамдық өмірде, әсіресе өндірістік істердегі әрекетінен айқын байқалады. Топ ішіндегі адамдардың бір – біріне тәуелділігі, бағынуы, бірлесіп атқаратын істері, өзара көмектесуі – олардың нағыз топтық тіршілігінің заңды түрде қалыптасуын көрсететін сипаттар. Адамдар арасындағы тікелей қарым – қатынас бір – бірін ұнатып, қолдау нәтижесінде өрістесе, ал жанама қарым – қатынас олардың бағалы заттардың өзара алмасуы мен істерін бағалау нәтижесінде қалыптасады.
- Ұжымдық қарым – қатынас жасаудың негізгі объектісі – адамдардың ұйымшылдығы мен бірлігі, топтағы психологиялық ахуал, әрбір ұжым мүшесінің көңіл – күйі, сергектігі, болашақ мақсат – мүддесі әлеуметтік психологияда өзекті жайт ретінде дербес қарастырылады. Бұл мәселелердің бәрі ұжымдық мүдде деп саналады.

- Ұжымдық топ. Адамдар топтасуының ұйымдасқан түрі – ұжым. Ұжымның түпкі мақсаты – адамдардың игілікті мұрат – мүдделеріне сәйкес істерді атқарып, қоғамның дамуына өз үлесін қосу.
- Психология пәні адамдар арасындағы жанама қатынастардың түрлі өзгерістерге ұшырайтынын ерекше атап көрсетіп, оларды мынадай деңгейлерде ұалыптасып отыратындығына мән береді:
- А) диффузиялық топты аралас топ деп те атайды, мұндай топтағы адамдардың өзара қарым – қатынасы топтың негізгі іс – әрекетіне байланыссыз-ақ жүзеге асады.;

-
- Адамдар қарым – қатынасының сыр – сипаты қоғамдық өмірде, әсіресе өндірістік істердегі әрекетінен айқын байқалады. Топ ішіндегі адамдардың бір – біріне тәуелділігі, бағынуы, бірлесіп атқаратын істері, өзара көмектесуі – олардың нағыз топтық тіршілігінің заңды түрде қалыптасуын көрсететін сипаттар. Адамдар арасындағы тікелей қарым – қатынас бір – бірін ұнатып, қолдау нәтижесінде өрістесе, ал жанама қарым – қатынас олардың бағалы заттардың өзара алмасуы мен істерін бағалау нәтижесінде қалыптасады.
- Ұжымдық қарым – қатынас жасаудың негізгі объектісі – адамдардың ұйымшылдығы мен бірлігі, топтағы психологиялық ахуал, әрбір ұжым мүшесінің көңіл – күйі, сергектігі, болашақ мақсат – мүддесі әлеуметтік психологияда өзекті жайт ретінде дербес қарастырылады. Бұл мәселелердің бәрі ұжымдық мүдде деп саналады.

- Жеке адамдар мен топтар күнделікті өмірде басқа да әр түрлі топтармен, адамдармен істес болып, өзара тығыз қарым – қатынас жасайды.
- Шартты және байланысты топтар – әлеуметтік – психологиялық топтың екі түрі. Шартты топқа жататындарды зерттеуші олардың белгілі бір тұрақты қасиетіне орай ажыратады. Бұл топтарға адамдардың, мәселен жас ерекшеліктеріне, жынысына, ұлттық белгісіне не мамандығына, т.б. сәйкес бөлінуі мүмкін. *Байланысты топ* – белгілі кеңістік пен мерзім арасында мақсат мүдделерінің бірлігіне сәйкес біріккен адамдар тобы. Мысалы, бір сыныптағы оқушылар, мектептегі ұстаздар мен тәрбиешілер ұжымы, жұмысшылар бригадасы, әскери бөлімдер, отбасының құрамы – мұның бәрі байланысты топтар деп аталады.

НАЗАРЛАРЫҢЫЗГА РАҚМЕТ!!!

